

HBL Junior

NYHETSTIDNINGEN FÖR BARN OCH UNGA • NUMMER 10 • ONSDAG 11.5 2022

Sidan
8

ILLUSTRATION: SOFIE ROSSSTRÖM

Bygg ett bihotell

**Keira drömmer
om en karriär
inom musik**

Sidan
16

FOTO: SAKU TIAINEN/VOICE OF FINLAND

**Clarissa
gillar agility**

Sidan
14

FOTO: ISABELLA BACKMAN

**Edda gör
örhängen
för Ukraina**

Sidan 10

FOTO: SONJA FINHOLM

**Emil och Venla:
Skolmat med konstiga
namn är inte god**

Sidan 6

FOTO: MARIA SAARISTO

Experten svarar – Är den som har mycket pengar lycklig? Sidan 20

Nyheter, nytta och nöje – det är HBL Junior!

3 mån. endast

35€

Öppna upp för långa, ostörda lästunder.
Gör nyheter, pyssel och serier till en del av
familjens vardag! HBL Junior är den enda
svenskspråkiga prenumerationstidningen
för barn och unga i Finland och
utkommer varannan vecka.

Kampanjen är
i kraft t.o.m.
31.12.2022.

**HBL
Junior**

Prenumera på
hbl.fi/hbljunior

Ledare

Maria Saaristo
Producent

Äntligen - stafettkarneval!

Stafettkarnevalen har inspirerats av världens största och äldsta stafettlöpningsstävling, Penn Relays. Penn Relays har ordnats i Philadelphia i USA sen år 1895.

År 1960 studerade **Carl-Olaf Homén** i USA och deltog i Penn Relays. Han var otroligt imponerad av tävlingen. Carl-Olaf blev vald till ordförande för Svenska Finlands Idrottsförbund strax efter det. Han ville gärna ordna en liknande idrottstävling som Penn Relays mellan de svenska skolorna i Finland. Den första tävlingen ordnades år 1961 på Djurgårdens idrottsplan i Helsingfors.

Så föddes stafettkarnevalen som i dag är det största skolidrottsevenemanget i Europa. Stafettkarnevalen ordnas för sextionde gången i år. Under de här sextio åren har karnevalen blivit en viktig och efterlängtat del av vår finlandssvenska tradition. En händelse som vi förbereder oss för, ser fram emot och där vi kan träffa varandra.

Precis som så mycket annat har också stafettkarnevalen tagit en paus under några år med coronarestriktioner. Men nu är det äntligen dags för publik, löpare och hejarklackar från nästan 200 svenskspråkiga skolor att samlas till idrottskarneval igen.

Vi kan delta i karnevalandan på många olika sätt. Att delta i idrottstävlingar eller i en hejarklack är inte allas grej och det är helt ok. Vi har trots allt olika intressen och styrkor. Men vi som inte deltar själva kan ändå vara med i andan och hålla tummarna uppe för dem som gör det.

Ha en superfin karnevaldag, kära läsare, oberoende av på vilket sätt just du deltar!

Isabella Backman, 15, testade Borgbackens nyheter

I år bjuder nöjesparken på nya spel och smaker. I stället för att satsa på nya maskiner har Borgbacken satsat på att göra parken miljövänligare. Maskinerna drivs med vindkraft, och många gröna tak och fågelholkar pryder parken.

HBL Juniors praoelev Isabella Backman smakade på nyheter: röda hamburgare där semlorna får färg av rödbeta, bubbelte med fruktbollar, sockervadd med remixsmak och hon fick också utmärkta poäng i det nya kastspelet! Här kan du läsa vad Isabella tyckte om nyheterna.

TEXT & FOTO: MARIA SAARISTO

■ Pallotus heter det nya spelet där det gäller att samla poäng genom att kasta bollen i rutan. Den röda rutan ger mest poäng och rutorna byter färg under spelet.

– Spelet var helt roligt. Jag har spelat handboll så jag gillar att pricka rätt med bollar.

■ Sockervadden har fått smak av Remixkarameller och bubbelteet innehåller små saftbollar med smak av olika frukter.

– Smaken av karamellerna kommer inte så bra fram, det smakar helt vanligt sockervadd.

■ Den nyöppnade restaurangen Hurlumhei bjuder på hamburgare med färggranna semlor.

– Hamburgaren är helt god. Den smakar som en vanlig hamburgare. Det skulle kanske ha kunnat vara något nytt med smaken också, tycker Isabella.

4 Nyheter

I ett
nötskal

Blind Channel var årets band 2021

Blind Channel fick hela sex prispokaler på Emmagalan, som ordnades på fredagen i Helsingfors. Blind Channel vann bland annat priset för årets låt, årets band och årets rock. **Ellinoora** vann tre pris, och valdes bland annat till årets artist. **Viivi** fick pris som årets nya artist.

Priser till föregående års mest framgångsrika artister och musikpåverkare delas varje år ut på Emmagalan.

MARIA SAARISTO

Blind Channel representerade Finland i Eurovisionen 2021. De placerade sig på sjätte plats.
FOTO: JUSSI NUKARI

Strejken stängde skolor

Den 3 maj stängde skolorna i tio städer när lärarna började strejka. I en del skolor har lärarna också strejkat tidigare under våren.

Lärarna vill ha bättre lön. Men strejken handlar ändå inte bara om lön.

Många lärare upplever att deras arbete är tungt.

– Det är ett viktigt och roligt arbete men det är också tungt. Om elevgrupperna blir för stora och arbetsmängden bara ökar och ökar så är det inte bra, säger **Pamela Leka** som är lärare i Grankulla.

Strejken handlar också om

att lärarna hela tiden har fått fler arbetsuppgifter. Uppgifter som inte handlar om att lära.

– Själva undervisningen har fått en mindre roll i mitt arbete. Det är mycket annat som är viktigt och måste göras, säger Pamela Leka.

Därför är ett mål med strejken att se över hur mycket arbete lärarna egentligen har, och att komma överens om vad allt som egentligen är lärarjobb.

MARIA SAARISTO

Pamela Leka är lärare i Grankulla. Hon tycker det är roligt att undervisa. Men det har kommit till mycket extra arbete. FOTO: TIMO KARI

Unglejonen besegrade Tjeckien i bronsmatchen

Finland vann bronsmatchen mot Tjeckien 4-1, och kammade hem en eftertraktad medalj i världsmästerskapen i ishockey för under 18-åringar. Lagets skyttekung **Joakim Kemell** gjorde två av matchens mål, och sammanlagt sex mål i turneringen som spelades i Tyskland. Lagets kapten **Jere Lassila** gjorde de två andra målen i bronsmatchen.

– Det känns fantastiskt. Från och med andra perioden var vi det bättre laget och det avgjorde matchen, sa Jere Lassila efter matchen.

Finalmatchen mellan Sverige och USA vanns av Sverige.

■ Lagkapten Jere Lassila (längst fram) gjorde två mål i bronsmatchen. FOTO: CHRISTIAN KOLBERT/LEHTIKUVA

MARIA SAARISTO

TEXTER: MARIA SAARISTO

Ellinoora sjunger på Ed Sheerans nya singel

Världens kanske mest framgångsrika artist **Ed Sheeran** publicerade en ny version av singellåten 2step förra veckan. Han sjunger låten tillsammans med den finländska popartisten **Ellinoora**. Låten var med på Sheerans album *Equals* och han har också släppt en version av den med den

amerikanska rapartisten **Lil Baby**.

Ellinoora sjunger bland annat en vers som hon själv har skrivit på finska i låten. Sheeran släpper också versioner av 2step med artister åtminstone från Sverige och med gruppen **Antytila** från Ukraina.

■ Ellinoora hör till Finlands kändaste artister. Hennes låtar har lyssnats på 155 miljoner gånger i Spotify. FOTO: EMMI KORHONEN

Elon Musk köpte Twitter

Världens rikaste person, **Elon Musk**, har köpt det sociala mediet Twitter. Musk betalade 41 miljarder euro för bolaget.

Twitter är ett medium där människor skriver korta meddelanden som alla följare kan se. Han köpte bolaget för att han anser att det är en plattform där människor i hela världen får säga vad de tycker.

■ Elon Musk anser att Twitter inte fungerar så bra som det borde göra, och att han är rätt person att fixa problemet. FOTO: BRITTA PEDERSEN/LEHTIKUVA

Rekordmånga vill skådespela i Hallonbacken

Omkring 600 finlandssvenska barn i åldern 10–14 vill skådespela i skräckserien **Hallonbacken**. 25 har nu kommit vidare till nästa skede, och i mitten av maj blir det klart vilka som får de fyra barnrollerna.

■ Serien baseras på Eva Frantz roman och spelas in i höst av filmbolaget **Söder Films**. BILD: TERESA EKMAN

■ I Kottby lågstadieskola serveras tre olika sorters sallad, vilket är bra. Men salladen är ofta väldigt torr, säger Venla Tuomi. FOTO: EMIL LUMME

■ Barnen blir mätta om de gillar skolmaten. Det är också trevligare att äta om det är rent och fräscht i matsalen, säger Emil Lumme och Venla Tuomi. FOTO: MARIA SAARISTO

"Bjud på mat som alla tycker om"

Konstiga namn på skolmat får varningslamporna att lysa, säger Emil Lumme och Venla Tuomi, som gjorde en undersökning om skolmaten. De hoppas att resultaten ska hjälpa skolorna att servera bättre mat till eleverna.

Emil Lumme, 11, och Venla Tuomi, 12, vill ha bättre mat i skolan. För att ta reda på vad andra elever tycker om skolmaten bad de 17 elever i Kottby lågstadium svara på frågor om skolmaten varje dag i en vecka. Det här kom de fram till:

Blir inte mätta

Enligt Emil och Venla är det helt klart att många barn inte blir mätta av skolmaten. Emils och Venlas undersökning visar att eleverna

blev mätta samma dag som de gillade skolmaten. Hur mätta eleverna blev, berodde på hur mycket de gillade maten.

– Det är inte meningen att skolmaten ska vara jättegod, men det är meningen att man blir mätt och det blir man inte om man inte gillar maten. Då tar vi helt enkelt inte så mycket, säger Emil.

En annan sak som har påverkat hur mätta eleverna har blivit har varit corona.

– Under coronatiden har mån-

ga elever ätit i klassen. Tiden vi har haft att äta har blivit så kort att vi helt enkelt inte har hunnit ta mera mat, säger Venla.

Mångsidighet – ett problem?

Beanit-rasaksgryta hette rätten som eleverna gillade minst under veckan.

– Konstiga namn på skolmat får varningslamporna att lysa. Om vi måste googla namnet för att kolla att det faktiskt är en maträtt är den antagligen inte heller god, säger Emil.

– Vi vill gärna smaka på mat från olika kulturer och äta mer vegetarisk mat, men då måste den vara god. I skolmaten är mångsidighet tyvärr ett problem. Afrikansk eller vegetarisk mat är ofta inte god, då äter vi inte den och

” Bjud på vanlig husmanskost som alla gillar och se till att alla har tillräckligt med tid att äta.

Venla och Emil

lär oss att vi inte tycker om den, säger Venla.

Vanlig mat populär

Enligt Venla och Emil är den absolut bästa skolmaten vanlig husmanskost, som makaronilåda, fisksoppa och spenatplättar. Under undersökningsveckan var den mest populära rätten currysås med höna.

– Hela skolan älskar currysåsen. Kanske hemligheten med såsen är att inget kan gå fel när man lagar den, säger Emil.

– Bjud på vanlig husmanskost som alla gillar och se till att alla har tillräckligt med tid att äta, är Venlas och Emils budskap till skolorna.

TEXT: MARIA SAARISTO

Maträtterna på de olika dagarna var:

Måndag - indisk linsgryta

Tisdag - tonfiskpasta

Onsdag - beanit-rasaksgryta

Torsdag - fisksuppa

Fredag - broilercurry

► Vi samlade in data i vår klass 5B (Kottby lågstadieskola) under en vecka på vårvintern 2022.

► Vi hade designat ett frågeformulär på Word.

► Hemma satt vi in svaren i Excel.

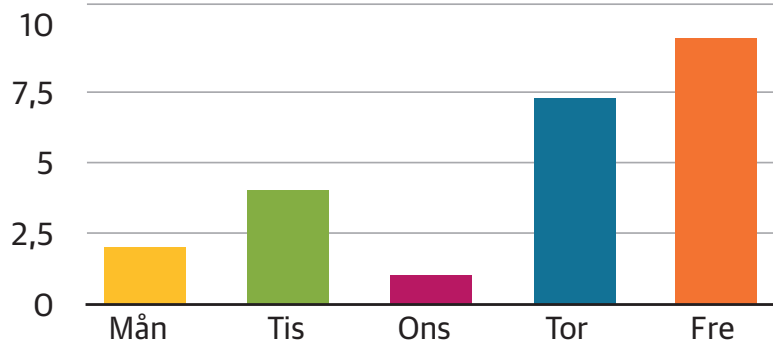
► Onsdagens mat fick minst poäng i alla olika frågor.

► Fredagens mat fick mest poäng i största delen av frågorna. På fredagen hade vi broilercurry som är en av hela skolans favoriträtter.

► Svagheten i denna forskning var att andras svar kanske påverkades av vad de hörde att deras kompis svarade. Men vi tror ändå att de flesta svarade vad de själv tyckte.

Två av frågorna Skala: 0-10 (0=sämst, 10=bäst)

Hur god var skolmaten idag?

Blev du mätt på skolmaten idag?

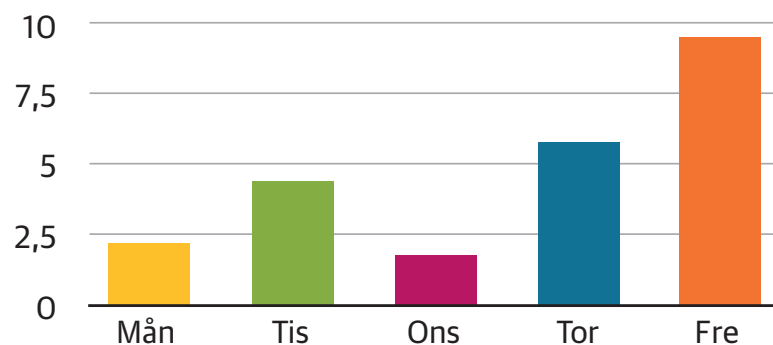

ILLUSTRATION: MOSTPHOTOS

Yeah, broilercurry varje dag!

Så här kunde skollunchen enligt Emil och Venla förbättras:

► Bjud inte på mat som barnen inte tycker om. Satsa på traditionell husmanskost!

► Ha oftare önskerätt. Be om feedback av eleverna på olika rätter.

► Kunde salladen sköljas innan den läggs fram, så att den inte skulle vara så torr.

► Se till att alla har tillräckligt med tid för att äta i lugn och ro.

► Det blir inte alltid bra resultat om elever torkar borden. Kanske kunde en vuxen kolla att borden är rena.

► Försök få alla att förstå att det inte är trevligt för andra om man smular i smörpaketet eller klottar med mjölkautomaten.

Varm skollunch finns bara i Finland och Sverige

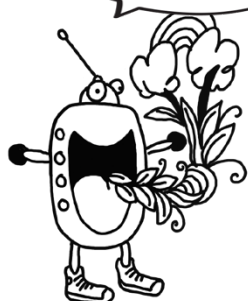
► De enda länderna i världen som bjuder elever på varm mat till lunch.

► I Finland har skolelever bjudits på lunch från år 1948.

► År 2020 kostade lunchen 2,62 euro för en elev. Då räknas alla kostnader, som råvaror, personalens lön och transport med.

NYHETER Bin

Blommor är fina
vi behöver bina!

► En tredjedel av världens bin är utrotningshotade. Det är illa, för det finns massor med växter som behöver bina för att kunna föröka sig.

- 1. Honungsbin lever inte fria i naturen i Finland.
- 2. En fjäril och ett bi kalasrar på en tistel.
- 3. Bin, och en del andra insekter, pollinerar växter.
- 4. Bin kan vara svåra att skilja från getingen, men bin är nästan alltid håriga, till skillnad från getingen.
- 5. På ett blommande fruktträd finns det arbete för många bin.
- 6. Här har ett bi hittat en påsklilja.

FOTON: MOSTPHOTOS

Insektvärldens hjältar behöver vår hjälp

Bin flyger från en blomma till en annan som naturens små kärlekspilar och sprider blom-mornas frömjöl. Största delen av alla odlade och vilda växter behöver biets hjälp för att föröka sig.

Vi människor behöver bin eftersom de frukter, grönsaker, nöter, växter och bär som vi äter gör det. Dessutom är biets arbete livsviktigt för att så många arter som möjligt ska kunna leva på vår planet.

En tredjedel av världens bin är hotade

Bina hotas bland annat av:

- Miljögifter och bekämpningsmedel
- Klimatförändring.
- Att binas naturliga miljö för-

störs

– Om bina försvinner kommer vi att få mycket enklare och tråkigare mat på tallriken, och omgivningen kommer bli betydligt mindre färggrann, säger **Ola Jennersten** från Världsnaturfonden.

Så här kan vi hjälpa bina

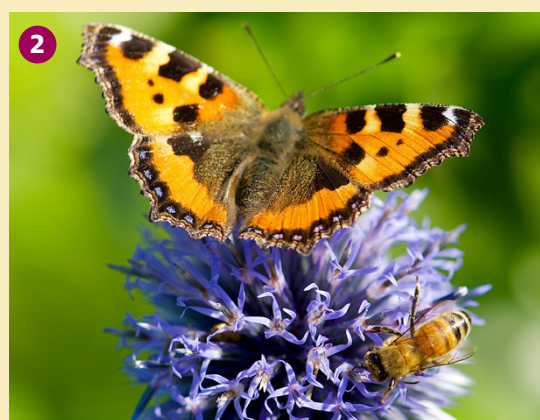
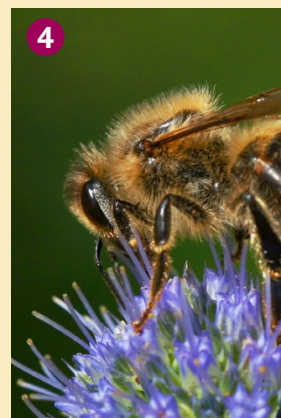
För att bina ska klara sig behöver vi skydda och bevara deras naturliga miljö, som naturbetesmark och ängsmark. Det är också viktigt att sköta jordbruk, trädgård och skogsbruk så att bina

inte tar skada. Det betyder bland annat att människor inte borde använda giftiga bekämpningsmedel.

Också privatpersoner kan hjälpa bina att klara sig.

– Om man vill hjälpa bina så finns det två sätt: att se till att de har någonstans att bo och någonting att äta. Det kan handla om att till exempel bygga bi-hotell eller att plantera blommor som bina gillar, säger Ola Jennersten.

TEXT: MARIA SAARISTO

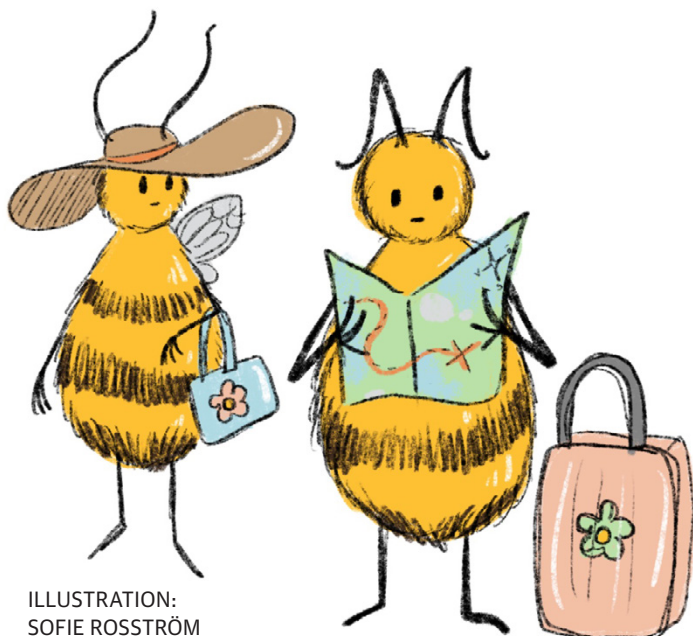

ILLUSTRATION:
SOFIE ROSSTRÖM

Bin i Finland

- Ungefär 80 procent av bina är solitära bin som lever ensamma.
- Det finns cirka 235 arter i Finland.
- Många bygger bo i marken eller i ihåligheter i träd.
- Bin som lever ensamma kan sticka, men deras gadd är så svag att sticken nästan inte känns.
- Det beror på att ensamma bin inte har utvecklat en stark gadd för att försvara ett bisamhälle.
- Bin som bor i samhällen undviker också helst att sticka, eftersom de dör om de gör det.

Bina firas

- Bin är så viktiga att de har fått en egen dag. Världsbidagen firas 20 maj.
- Bin äter nektar och pollen från blommor och växter. När biet suger i sig söt nektar fastnar frömjöl från blomman på biet. När biet flyger vidare till nästa växt lossnar en del av frömjölet. Det här kallas för pollinering och är det sätt på vilka många blommor och växter förökar sig.
- Andra pollinerare: fjärilar, blomflugor, skalbaggar

Bjud bin på vatten, mat och husrum

INSTRUKTIONER: VÄRLDSNATURFONDEN.

FOTO: OLA JENNERSTEN/WWF SVERIGE

Bi-hotell 1

- Ta en bambupinne (finns där du köper utomhusväxter). Du kan också använda stora torra hallonkvistar – de är ihåliga i mitten.
- Dela i bitar som är ungefär 10 cm långa.
- Fäst ihop ett knippe med hjälp av ett snöre.
- Häng upp där det finns kvälls- eller morgonsol.

FOTO: OLA JENNERSTEN/WWF SVERIGE

Bi-hotell 2

- Ta en träbit och borra många hål i den med en bormaskin.
- Hålen ska vara ungefär 4-10 mm i diameter och 6 cm djupa. De ska inte gå igenom träbiten helt.
- Lägg på en plats som inte är för varm, kvälls- eller morgonsol funkar bra.

■ Du kan bjuda bin på rent vatten ur en tallrik eller paj-form. Skapa öar på fatet genom att lägga stenar, stora snäckor eller kulor i vattnet.

FOTO: JENNY LUNDELL

NYHETER Ukraina

► Edda Klingenberg har gjort 29 par örhängen. Hon har sålt dem och ger pengarna till Röda korset som hjälper folk i Ukraina.

Eddas örhängen hjälper Ukraina

Åttaåriga Edda Klingenberg i Jakobstad har hittat ett eget sätt att hjälpa barnen i Ukraina. Hon tillverkar och säljer örhängen som ser ut som den ukrainska flaggan.

Edda Klingenberg tar fram pin-cetten och plockar vant upp små gula plastpärlor ur en burk. På pärlplattan ligger flera färdiga flaggor som väntar på att strykas och förses med krokar.

Det var när hon och hennes systrar pratade om kriget som de fick idén att göra något för att hjälpa barnen i Ukraina. Edda gillar att pärla och visste hur den Ukrainska flaggan ser ut. Dessutom hade hon gjort örhängen tidigare.

– Det var mamma som föreslog att vi skulle sälja dem. Genast hon skrev om det på Facebook var det en massa människor som ville köpa örhängena, säger **Edda Klingenberg**.

Hon tillverkade 29 par och alla såldes på några dagar.

– Jag fick in 262 euro som jag gav åt Röda Korset. Jag tycker att de gör bra saker för att hjälpa fattiga barn och människor som har det svårt. För de här pengarna kan de köpa saker som behövs i Ukraina, säger Edda.

Edda Klingenberg

- Åtta år, går på klass två i Kyrkostrands skola.
- Bor i Jakobstad tillsammans med mamma Malin, pappa Caj och systrarna Lovis och Idun.
- Gillar att pyssla, teckna och läsa. Skriver också egna berättelser och längtar efter att familjens höns ska få börja vara utomhus.
- Eddas tankar om kriget: "Det är ledsamt, och Putin är dum i huvudet".

"Alla kan hjälpa till"

Hos familjen Klingenberg har man valt att prata öppet om kriget och om vad som händer i Ukraina. Edda säger att det som händer känns väldigt nära.

Mamma **Malin Klingenberg** berättar att barnens kusiner samlat in leksaker till flyktingbarn och att grannfamiljen gett husrum åt en ukrainsk mamma och hennes barn som flytt till Finland. Och i något skede kommer ukrainska flyktingbarn kanske att börja i samma skola som Edda.

När det gäller örhängena är Malin tydlig med att det här är Eddas grej:

– Det är hon som bestämmer hur många örhängen hon orkar och hinner göra.

Fler på gång

Edda har flera beställningar och har bestämt sig för att göra åtminstone några par till. Men det tar ganska lång tid.

Först ska flaggorna pärlas, sedan ska de strykas, förses med

krokar och läggas fast på en kartongbit. Varje par är numrerat och hon skriver också ett litet personligt kort till alla kunder. Örhängena kostar 7 euro och alla pengarna går till Röda Korset. Några har dessutom valt att frivilligt betala en större summa.

– Det känns bra att kunna hjälpa till. Och det är bara bra om det finns fler barn som vill sno vår idé – då får ju barnen i Ukraina ännu mera pengar, säger Edda Klingenberg.

TEXT & FOTO: SONJA FINHOLM

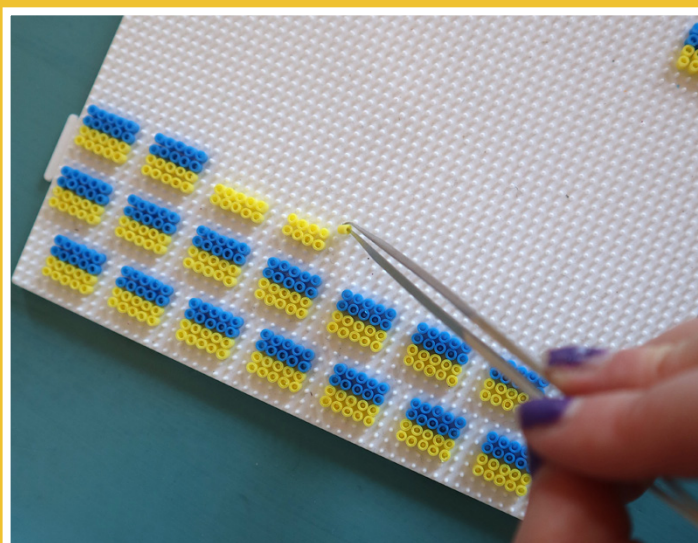

■ Edda Klingenberg och hennes mamma Malin Klingenberg har hjälpts åt med försäljningen.

Örhängena blev snabbt en succé och de första sålde slut på bara några dagar.

Den ukrainska flaggan är blå och gul och sägs symbolisera ett gult vetefält mot en blå himmel.

NYHETER Prao

► Prao är en förkortning av praktisk arbetslivsorientering. Elever i årskurs 8 eller 9 bekantar sig med en arbetsplats i en eller två veckor.

Prao är att bekanta sig med arbetslivet

TEXT: RAFAELA MARSCHAN
Juniorreporter

■ Veronicas Hermunen i den vackra salongen på Svenska Teatern. FOTO: MARIA VON BONDSORFF-HERMUNEN

Prao är något alla elever gör i årskurs 8 eller 9. Då arbetar elever på en riktig arbetsplats under en eller två veckor. Här får du läsa om hur Veronica Hermunen och Satu Virtanen trivdes på prao.

Niondeklassaren **Veronica Hermunen** var på prao på Drumsö lågstadium i höst och på Svenska teatern på våren. Hon är väldigt nöjd med båda upplevel-

serna.

– Prao är när du går till någon arbetsplats i en eller två veckor för att bekanta dig med arbetsplatsen. Du får söka vart du vill

och jobba där som en vanlig arbetare, förklarar Veronica.

Veronica sökte till de här prao-platserna för att hon är intresserad av teater och för att hon kan-

ske vill bli en lärare.

– Båda upplevelserna var måkallösa, säger Veronica.

Men prao är inte alltid så här lyckad för alla. **Satu Virtanen** jobbade en vecka på café på hösten och måste hela tiden diska och plocka upp fat.

– Det var fysiskt tungt och jättemycket arbete. Nu på våren var jag på prao på Arbis, och det var mycket roligare, berättar hon.

■ Veronicas skulle gärna ha stannat längre på prao på Svenska Teatern. FOTO: MARIA VON BONDSORFF-HERMUNEN

■ På Arbis fick Satu sy en necessär och skriva en instruktionsartikel för hur man syr en necessär samt ordna loppmarknad. FOTO: SATU VIRTANEN

Hur får man sin praoplats?

– Jag tror att många får sin praoplats via sina föräldrar, säger Veronica och berättar att hon fick en praoplats på svenska teatern via sin mammas väninna.

Satu säger att många ändå själva tar kontakt med arbetsplatser som de är intresserade av och vill lära sig mera om.

– Jag sökte lediga praoplats-er från en nätsida som heter

” Det är inte alltid lätt, man måste kontakta många platser och kanske be om hjälp innan man hittar något.

Satu Virtanen

Tet-tori. Jag ringde upp olika arbetsplatser och tog kontakt per e-post.

– Det är inte alltid lätt, man

måste kontakta många platser och kanske be om hjälp innan man hittar något. Dessutom har coronan gjort att många arbetsplatser inte tog emot praoelever.

Prao kan hjälpa dig i framtiden

– När eleverna är på prao inser många att arbete ibland är tråkigt eller tungt. Men det är roligt att jobba om du är intresserad av det

Vad är prao?

► Prao är en förkortning av praktisk arbetslivsorientering. Idén är att elever i årskurs 8 eller 9 ska få bekanta sig med arbetslivet.

► Eleverna tar själva kontakt med arbetsgivare och olika arbetsplatser som matbutiker, daghem eller företag och frågar om de kan arbeta där i 1–2 veckor.

► I en del skolor är prao på två veckor, i andra en vecka på hösten och en vecka på våren.

► Elever som är på prao får hjälpa till att uträtta riktigt jobb på arbetsplatsen. På det här viset får de lära sig om arbetslivet och får samtidigt arbetserfarenhet som kan hjälpa dem att skaffa sommarjobb.

du gör. Ta ett jobb som du är intresserad av, så orkar du göra det också, tipsar Veronica.

– Sök till en arbetsplats som kan hjälpa dig få sommarjobb och som du är intresserad av. Prao är ett bra tillfälle att lära känna dig själv och tänka på vad du skulle vara intresserad av i framtiden, säger Satu.

TEXT: RAFAELA MARSCHAN

Sjuåriga Clarissa fastnade för agility

Clarissa och lånehunden Santo tränar agility nästan varje vecka. Det svåraste med agility är att minnas banan och att få hunden att lyda, säger Clarissa.

Clarissa Niemenpalo är redan i full gång på agilitybanan när HBL Junior stiger in i träningshallen i Helsingfors. Bredvid Clarissa springer en liten hund som lyder Clarissas kommandon och rörelser. Clarissa för Santo, en hund av rasen papillon, genom en agilitybana. Banan består av många olika hinder, som tunnlar, slalompinnar och bommar. Vid sidan av planen står Clarissas mamma **Petra Niemenpalo** och en av Clarissas tränare.

Agility är en sport där en människa och en hund tränar tillsammans. Agility går ut på att människan för hunden genom en hinderbana så snabbt och felfritt som möjligt. Allt man behöver för att börja med agility är en hund och bra tålamod.

– Det här är Santo. Han är sex år, säger Clarissa och pekar på hunden. Santo viftar ivrigt på svansen och hoppar upp i Clarissas famn.

– Han tycker om att leka och älskar mat, säger hon och skrattar.

Clarissa Niemenpalo

► **Ålder:** 7.

► **Bor i:** Hagalund, Esbo.

► **Agilityförening:** Helsingin Agility Urheilijat HAU.

► **Hobbyn och intressen:** Agility, Korgboll, Piano och gymnastik.

► **Favorithinder:** Bommen.

” För Clarissa är det inte så farligt om hon misslyckas med något hinder. Hon tar det inte så allvarligt utan fortsätter bara.

Petra Niemenpalo
Clarissas mamma

Clarissas tränare berättar att det är viktigt med bra kontakt och samarbete med hunden när man tränar agility. Det har Clarissa och Santo utan vidare.

Tävlingar är roligast

Det var Clarissas mamma Petra

som lockade med Clarissa till en agilityträning då hon var fyra år.

– Clarissa fastnade direkt och deltog nästa dag i en inofficiell tävling med familjens egen hund, berättar Petra.

Clarissa började träna med Santo för två år sedan. Santo är inte familjen Niemenpalos egen hund men Clarissa får låna hunden för agility av en bekant familj. I oktober förra året deltog hon i sin första officiella tävling med honom.

– Det allra roligaste är att tävla, säger Clarissa med ett leende på läpparna.

Svårt men roligt

Clarissa tycker att det svåraste med agility är att komma ihåg banan och att få hunden att lyda.

– För Clarissa är det inte så farligt om hon misslyckas med något hinder. Hon tar det inte så allvarligt utan fortsätter bara, säger Petra.

Agility är en sport som de fles-

■ Clarissa Niemenpalo tränar med Santo i en hall i Kånala i norra Helsingfors.

ta hundar och ägare tycker om. För hunden kan agility vara välkommen omväxling från dagens promenad. Agility passar för alla, det viktigaste är att du och din hund har roligt!

TEXT & FOTO: ISABELLA BACKMAN
Isabella har skrivit artikeln som sitt praoarbete.

■ Clarissa Niemenpalo för Santo genom banan som består av många olika hinder.

Agility

- Hundsport där du för en hund genom en hinderbana så snabbt som möjligt.
- Du skall föra hunden felfritt genom hindren i en speciell ordning.
- Agility utövas i en inomhushall eller på en gräsplan ute.

- Hinderbanan består av 17–25 olika hinder.
- Är lämplig för alla hundraser men speciellt för pudlar, border collies, och papillon.
- De flesta hundar tycker om agility för de får springa och röra på sig.
- Agility passar för människor i alla åldrar.

Santo är en sex år gammal papillon.

16 Kultur & nöje

KULTUR & NÖJE

Voice of Finland

►Voice of Finland är en sångtävling på tv som ordnas av Nelonen. Deltagare måste vara minst 16 år.

Keira Lundström, 17, lyste i sångtävlingen Voice of Finland

Keira Lundström från Kyrkslätt kom på tredje plats i Voice of Finland-finalen. – Jag hade aldrig trott att jag skulle komma så här långt, säger Keira som drömmer om en karriär inom musik.

FOTO: SAKU TIAINEN/VOICE OF FINLAND

Under våren har vi fått följa med en hel rad fantastiska sångare som har tävlat i tv-programmet Voice of Finland. I finalen i slutet av april fanns fyra sångare kvar. En av dem var finlands-svenska **Keira Lundström**, som går första året i Gymnasiet Grankulla Samskola.

– Att vara med i Voice of Finland var den bästa upplevelsen jag någonsin har haft, säger en glad Keira Lundström några dagar efter finalen.

Keira trivdes så bra med att delta i sångtävlingen att hon allra helst skulle göra om allt på nytt igen, om det skulle vara möjligt.

Njuter av att uppträda

Under inspelningarna har Keira lärt sig mycket, och fått många nya vänner.

– Jag har lärt känna mig själv bättre. Och mycket om musikproduktion och om vad som händer bakom scenen.

Team Anna

I Voice of Finland lärde sig Keira att känna sig trygg på scenen och att njuta av att uppträda, något som inte var en självklarhet förut.

– Det är viktigt att fokusera på sången. Det hjälper mot nervositeten. Och konstigt nog är jag mindre nervös med en större publik. Med en stor publik hinner du inte följa med enstaka människors reaktioner.

I Voice of Finland hör alla del-

tagare till ett av fyra lag. Keira var med i Team **Anna Puu**.

– Anna är helt ljuvlig. Vi fick hjälp av henne med att välja vilka låtar vi skulle sjunga och med att finslipa detaljer.

Ur alla lag kommer en artist till finalen. Keira var med i finalen från Team Anna Puu och placerade sig på tredje plats i hela tävlingen.

– Jag är jättenöjd med resultatet, jag fick uppträda maximalet gånger och vara med i fi-

Keira Lundström

- Ålder: 17
- **Gör:** går första året i Gymnasiet Grankulla Samskola
- **På fritiden:** sjunger och dansar hemma. Kollar på dans och musikvideon på Youtube, umgås med familj och vänner
- **Favoritmat:** sushi
- **Favoritmusik:** lyssnar på allt möjligt och plockar idéer. Rap, pop, r&b, musik från dåtid till nutid, på finska, svenska, engelska och andra språk
- **Keiras tips till dig:** många är rädda för att uppträda. Det är bara att våga gå fram. Du har ingenting att förlora på det!

Ett viktigt föremål

- Alla Voice of Finland finalister valde ut viktiga föremål från livets gång
- **Keira valde:**
- En mjukiskanin som hon haft sen hon föddes
- En mopo: Keira har kört allt möjligt sen ganska liten
- Bild på mormors första hund: han var min bästa vän och jag viskade alla hemligheter i hans öra
- Ett BTS K-pop album som har inspirerat Keira till dans
- Torkad mango – det är världens bästa godis
- Voice of Finland är en sångtävling på tv som ordnas av Nelonen.
- Deltagare måste vara minst 16 år
- Omkring 1 500 personer ansökte om att vara med i tävlingen i år.

■ Popsångaren Anna Puu var Keiras coach i programmet.
FOTO: SAKU TIAINEN/VOICE OF FINLAND

nalen. Men det är klart att vi alla strävade efter att vinna.

Keiras dröm är att arbeta med musik på heltid men just nu har hon några år i gymnasiet framför sig. Efter det tänker hon söka till armén.

– För mig är det självklart att jag vill vara med och försvara mitt hemland om det behövs.

TEXT: MARIA SAARISTO

Kolumn

Catarina Korkman
gymnasieelev

Var inte rädd för dina känslor

Människan känner olika sorters känslor hela tiden, varje dag. Emellanåt är du glad, arg, ledsen, överraskad eller rädd. Det hör till människans natur att uppleva olika sorters känslor och det är också känslorna som har hjälpt oss att överleva genom historiens gång. Känslan av rädsla har hjälpt oss att fly från farliga situationer. Känslor gör oss uppmärksamma på viktiga och oviktiga saker runt omkring oss. Att fästa sig vid varanda känsla kan lätt bli för mycket. Men att vara öppen för de känslor som känns extra jobbiga eller varför inte extra trevliga hjälper oss att förstå varifrån de kommer och hur vi kan hantera dem.

För många människor kan de egna känslorna vara någonting som vi är lite rädda för. Det vill säga, vi vet inte riktigt hur vi ska förhålla oss till dem när de bubblar upp till ytan och därför väljer vi att knuffa undan dem i stället. Men vi kan hantera obekväma känslor på olika sätt. Det kan hjälpa att andas djupt och lugnt och så går den obekväma känslan snart över.

Jag har lärt mig att våga tala mera om mina känslor med andra och att sätta ord på det jag känner. När jag talar om olika känslor så inser jag att vi är många som upplever liknande känslor även om det ibland kan kännas väldigt ensamt. Jag har också lärt mig att låta vissa känslor komma och sedan låta dem gå vidare utan att jag fäster mig vid dem.

Särskilt i dag när vi har mycket som pågår i världen så är det flera känslor som väcks hela tiden och det kan emellanåt kännas väldigt tungt, men med hjälp av att prata med andra och att inte vara rädd för att möta de olika känslorna så kan allting kännas lite lättare och bättre.

I KÖKET MED FILIP & LINDA Mellanmål

► Juniorkokarna Filip Langhoff och Linda Stenman-Langhoff visar dig hur du lätt får till en rätt i köket.

Smörgåsen blir extra god när du steker den!

Perfekt som ett litet mellanmål efter skolan.

Saftiga Toast med mozzarella och salami. 2 portioner.

Du behöver:

4 skivor rostbröd av din egen favorittyp.
1 liten Tomat
1 Mozzarella
2 skivor Salami
1/2 Lök
4 blad Färsk basilika
1 msk Smör
Salt och peppar
Färsk basilika till dekoration

FOTO: FILIP LANGHOFF

Gör så här:

Bred ett tunt lager smör på båda sidorna av brödskivorna.

Skiva tomaten och mozzarellan tunt.

Skiva löken tunt och stek den i lite smör tills den blir genomskinlig.

Lägg två brödskivor på skärbrädan.

Toppa vardera med två tunna skivor mozzarella.

Därefter två skivor tomat och två blad med basilika och kryd-

da med salt och peppar.

Lägg en skiva salami på vardera.

Avsluta med en skiva mozzarella och till slut en brödskiva på toppen.

Värm en stekpanna så att den är het men inte varm.

Lägg i en tesked smör och stek toasten först på ena sidan tills den fått en gyllene färg. Vänd och stek på andra sidan tills den

också fått en gyllene färg.

Allra bäst blir den om man lägger en kastrull på som press.

Det går förstås också bra att steka dem i en smörgåsgrill om det råkar finnas en till hands.

Dela upp smörgåsarna i 8 bitar och servera medan de är varma.

Dekorera gärna med en massa basilikabladd.

TEXT: FILIP LANGHOFF

TIPS!

► De här smörgåsarna kan bra göras nästan färdiga på förhand. Det viktiga är att smörgåsarna steks just innan de serveras.

► OBS! Om du vill göra den vegetarisk byter du bara ut salamin till något annat du tycker om.

20 Så fungerar det

PENGAR & LYCKA Experten svarar

Undrar du över hur någonting fungerar? Skicka din fråga till Junior@ksfmedia.fi. Namnge ditt meddelande "experten". Vi ställer din fråga till en expert. Skriv ditt namn, din ålder och ditt telefonnummer i meddelandet.

Vem är världens rikaste person?

Markus Wartiovaara, som är direktör för Hanken Business Lab, svarar:

Världens rikaste person mätt med pengar är **Elon Musk**, företagaren bakom bland annat elbilbolaget Tesla och rymdbolaget Space X. Hans egendom är värd över 270 miljarder dollar, som

är detsamma som 270 000 miljoner. Hans egendom motsvarar ungefär lika mycket som om alla finlandssvenskar (280 000) skulle ha en miljon dollar var.

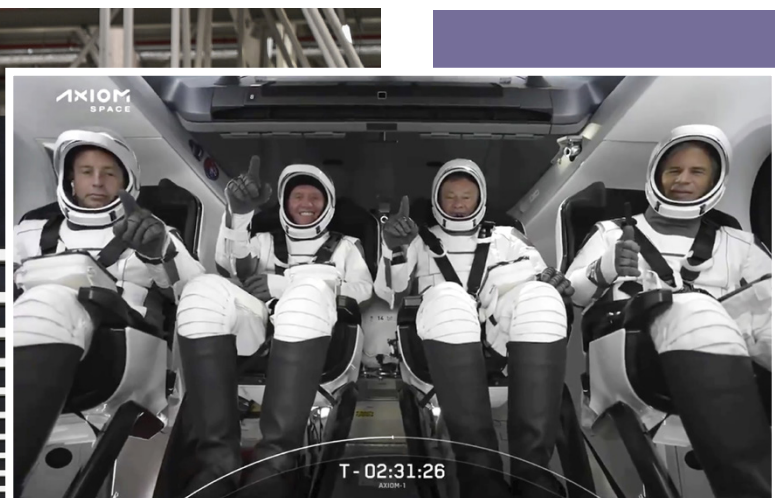
Rikedom kan dock mätas på flera olika sätt. Efter ett antal miljoner betyder pengar inte så värst mycket för människor. Viktigare är då att fråga sig vad gör en lycklig? Vem är då den lyckli-

gaste människan i världen? Detta är svårt att mäta i och med att det är högst personligt. Lycka är framförallt ett sätt att tänka – en form av kärlek till livet!

Trots att det är svårt så har man försökt mäta lycka i olika länder. De senaste fyra åren i rad har Finland kommit på första plats i den här undersökningen, bäst i världen. Vi vet ju alla

att inget är perfekt hos oss heller och mycket finns ännu att göra, men trots allt har vi en av världens bästa och tryggaste länder med ett gott skolsystem, sjukvård och möjligheter att bygga våra liv.

Vissa säger att tid är pengar. Det värdefullaste vi då kan ha är tid tillsammans med våra nära och kära. De äldre brukar ha mer

■ Space X-besättningen gör sig klar för avfärd med rymdfarkosten Dragon. De är på väg till den internationella rymdstationen som ägs av många länder tillsammans. FOTO: AP/TT

Elon Musk

FOTO: AP/TT

► Född i Sydafrika men flyttade i 18-årsåldern till Kanada, och sedan vidare till USA.

► Musk är mest känd för rymdraketsbolaget Space X samt elbils- och energiföretaget Tesla, grundade 2002 respektive 2003.

► Musk är 50 år. Han har sju barn från två tidigare relationer, bland annat med artisten Grimes (Claire Boucher).

■ **Elon Musk är företagaren bakom bland annat elbilbolaget Tesla och rymdbolaget Space X.**
FOTO: AP/TT

pengar, men de yngre kan förväntas ha mer tid kvar att leva, leka och uppleva. Här skulle jag säga att de allra rikaste är våra barn och unga som ännu har hela livet framför sig och den rikaste av alla har inte ännu ens fötts. Han eller hon är först på väg!

TEXT: MARKUS WARTIOVAARA

En kompis visade en video för mig där en naken tant och farbror rörde varandra och hade sex. Jag tyckte att videon var jätteäcklig och kan inte sluta tänka på den.

Sexualrådgivaren Teresa Backas svarar:

Hej,
Som människa, oavsett om man är barn eller vuxen, är det helt naturligt att man är nyfiken på nakenhet och sex. Men det innebär inte automatiskt att man är intresserad av, eller att man skall titta på sex på film. Då det kommer till sexuella fantasier eller porr så är det väldigt individuellt vad olika personer uppfattar som upphetsande. Vissa tycker att porrfilmer är spännande medan andra, precis som du, tycker att porr är obehagligt och att det inte alls motsvarar den bild av sex eller relationer som man själv fantiserar om eller önskar sig i framtiden.

Jag tror att det är en viktig del av unga personers utveckling att man själv får skapa sina egna fantasier, utgående från det man själv tycker att verkar spännande eller skönt. De fina fantasier man har i sitt eget huvud kan man själv styra över och man bestämmer själv vad som händer. Därför

är det synd om man som ung tittar på material som gjorts för vuxna eftersom det kan innehålla sådant som man inte förstår eller som kan kännas skrämmande eller fel. Du behöver inte känna skuld eller skam över att du tittade på videon, det betyder inte att du aldrig kommer att kunna släppa dessa tankar, men jag tror att det skulle vara bra om du kunde diskutera det du känner med någon person som du litar på. Om du fick berätta om dina tankar, och hade någon som lyssnade så kanske det skulle vara lättare att släppa de obehagliga bilderna i ditt huvud.

Du skall minnas att sex i verkligheten inte alls är likadant som det man ser på film. Den dag det blir aktuellt med sex för dig så hoppas jag att du och din partner tillsammans kan bestämma hur det skall gå till, och inte bara ta modell av någonting ni sett på film. Kram,
Tessi

TEXT: TERESA BACKAS

22 Pyssel

Frågesport

* Vet du mer än dina vänner? Här kan ni se vem som vet mest om olika ämnen. Frågorna är sammanställda av Jesper von Herten. De rätta svaren hittar du längst ner på sidan.

1 Vad kallas bilar som använder minst två kraftkällor, som exempel både bensin och el?

- A. primusbilar
- B. voltbilar
- C. hybridbilar

FOTO: MARKKU ULANDER/LEHTIKUVA

2 Hur många år firar Stafettkarnevalen i år?

- A. 50 år
- B. 60 år
- C. 70 år

3 I vilket land är du om du besöker öar som Dagö, Vilsandi och Ösel?

- A. Estland
- B. Danmark
- C. Tyskland

4 Vilken berömd leksak skapades i Danmark år 1949?

- A. Barbiedockan
- B. Lego
- C. Playmobil

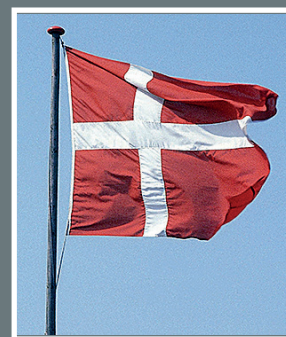

FOTO: ESKO KESKI-OJA/LEHTIKUVA

5 Vilket av följande är ett populärt datorspel och en onlinespelplattform?

- A. Gryplox
- B. Billox
- C. Roblox

1					
2					
3					
4					
5					

Milly

Frågesportens svar: 1 C, hybridbilar, 2 B, 60 år, 3 A, Estland, 4 B, Lego, 5 C, Roblox
Korsord: 5. vespa, 8. tårta, 3. korg, 6. katt, 1. hjälm, 2. svan, 7. spegel, 9. lamp, 10. ballong, 4. stjärna. Lördagsvärdens: Vägen heter Västeråsleden. Den kortaste vägen är 1 (km). Det finns 9 nummer i bilden. Segelbåt C och E är likadana.

Nästa nummer av HBL Junior utkommer den 25 maj

Gå till **hbl.fi/hbljunior** och svara på tre enkla frågor om HBL Junior. Svaren hittar du i den här tidningen.

Tidningen kan också läsas i digitalt format på **hbl.fi/hbljunior**

hbl.fi/hbljunior

TÄVL OCH VINN EN PS5

Nu har du chansen att vinna en äkta Playstation 5-spelkonsol!

BLAND ALLA RÄTTA SVAR LOTTAR VI UT EN PLAYSTATION 5-SPELKONSOL. UTLOTNINGEN SKER FREDAG 3.6.2022.

Dubbelskoj!

Bland alla deltagare lottar vi också ut åkband till Borgbacken.

